Ч. 253. Чернівцї, субота дня 16. (28.) листопада 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину" виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ
щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини" находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім" по 10 кр. від стрічки.

Руский театр.

III.

На наші статї про руский театр, поміщені в числах 244 і 245 *Буковини*, одержали ми від „Руской Бесїди" у Львові спростоване, цїкаве, а властиво нецїкаве тим, що подає, що є неправдою, а не каже, що є правдою. Тимчасом погляд видїлу „Руской Бесїди" на теперішний розлад в театрі був би для нас і для всїх найцїкавійший і найвартнїйший. Подаємо се спростоване разом з нашими замітками:

„1 .Неправдою єсть, будьто би видїл „Руской Бесїди" у Львові дав нагло і без причини димісию п-ї Стечиньскій; видїл порішив вправдї на засїданю своїм з дня 21-го вересня с. р. звільнити паню Стечиньску з обовязків касиєрки руско-народного театру, але доперва з днем 1-го сїчня 1897 р., отже се не було нагло, бо на три місяцї наперед, анї без причини, бо заходили до того важні і оправдані причини, стисло звязані з добром руско-народного театру; а що п-ні Стечиньска зістала звільнена з днем 5-го падолиста, стало ся сесе на єї власну просьбу, внесену до видїлу під днем 26-го жовтня с. р.

2. Неправдою єсть, будьто би хто небудь з товаришів і товаришок п-нї Стечиньской просив видїл о помилуване вдовицї, або яку небудь в тій справі брав ініцията̂ву.

3. Неправдою єсть, будьто би видїл розганяв членів трупи театральної, бо видїл димісіонував тілько одного п. Стадника, котрий розмисльно дїлав на шкоду руско-народного театру. Прочі члени дружини театральної, які сего року з дружини уступили, зістали звільнені на їх власне письменне жадане. П. К. Підвисоцкого, котрий теж дня 21-го серпня с. р. просив о звільнене з днем 1-го жовтня с. р., звільнив видїл дня 15-го вересня, отже о 15 днїв скорше, з причин, яких близше публично пояснювати годї.

Справу уступленя п-а Лопатиньских пояснив видїл на надзвичайнім публичнім засїданю з дня 21-го квітня с. р., на котре запрошені були усї члени тов. „Руска Бесїда," котрі вислухавши справоздане видїлу і переглянувши усї дотичні акти, одобрили поступоване видїлу.

4. Неправдою єсть, будьто би пок. Долїста був примушений взяти димісию задля шорсткого поступованя видїлу, бо так як пок. Долїста був примушений взяти димісию задля шорсткого поступованя так як пок. Долїста западаючи вже в р. 1895 частїйше на горляну хоробу, опустив з поводу тої хороби руско-народний театр в лютім с. р., по чім виїхав на клїнїку до Кракова, на яку цїль удїлив єму видїл запомогу, хоч пок. Долїста не був вже членом театру; Долїста помер дня 30-го квітня с. р. „по довшій і тяжкій хоробі," як картка посмертна сьвідчить.

5. Неправдою єсть, будьто би видїл для розслїду приватного житя акторів висилав окремих комісарів чи делеґатів; делеґати з видїлу і місцеві розслїджували тілько справи, стоячі в звязи з добром руско-народного театру.

6. Неправдою єсть, будьто би видїл відбирав управу від п. Лопатиньского, бо п. Лопатиньский сам о те просив письмом своїм з дня 2-го марта с. р., котре звучить: „Стрітивши на становиску управителя брудні махінациї зі сторони членів дружини театральної і брак довіря зі сторони видїлу, прошу звільнити мене з наложеного на мене обовязку управителя."

7. Неправдою єсть, будьто би п. Вороний був коли небудь управителем руско-народного театру.

8. Неправдою єсть, будьто би видїл відбирав управу від п. Касиненка. Причину уступленя п. Касиненка з управи і з дружини руско-народного театру, як теж причину иньших змін в персоналї театральнім подасть видїл на підставі актів до відомости загальних зборів „Руской Бесїди," бо ті справи не годять ся до публичного трактованя зовсїм не з огляду на видїл.

З моєї подорожи до Сучави.

Написав

Мужик.

(Конець).

Колїя стала, а я, як той птах з клїтки, вискочив на волю і ну шукати за жінкою! Є, слава Богу, она вже мене шукала. От є вже кум і кума, всї при купі. Як їхало ся, так їхало ся, боли заїхало ся. Ну, тепер в дорогу пішки від стациї до міста; а тої дороги таки є кусник добрий! Ми прийшли до міста аж на 11 годину перед полуднем, там справили нас добрі люди на дорогу до монастиря, де лежать мощі св. Івана, а за часочок були ми вже й коло дому божого. Церква з надвору велика, але на вид сумна; єї окружають почасти високі та грубі мури, а почасти будівлї приналежні до церкви. Попід високу склеплену браму, верх котрої є дзвінниця, входить ся на широке церковне подвіре.

Вже на входї в подвіре вдарив на нас сопух кіньского гною. Не знаю, чи повірить хто тому, що хочу казати, бо і я не вірив би, як би таке чув: на подвірю церковнім кіньскі гної, наче коло якої придорожної корчми. Людям позволено з фірами заходити на подвіре; там худоба й ночує, як хто наперед прийде, — і тому там така нечистота коло церкви. У нас скоро лиш курка або гуска побіжить коло церкви, то вже гріх, а туг...

Служба Божа вже кінчила ся, коли ми увійшли до церкви. Народу битком набито; але Богови щиро помолити ся тут годї. В церкві непорядок, галас, крик... Гов, люди! кричить хтось. Люди, бійте ся Бога, дитину ми задушите! голосить якась жінка. — Не пхай ся! кричить знов хтось. Волохи знов по свому кричать. Одні тиснуть ся до середини, другі на двір. Один плечистий мужик робить собі ліктями дорогу; здалека похожий він на пливака, що вимахує в водї руками. Ліктями штовхає на всї боки, а з цїлого аж тече, так упрів. Менї й рукав від сердака відорвали, — я вбраний був на опашки — тілько я его й видїв. А чи-ж можна в такім тертусї піднести серце до Бога?...

Попри стїну з правого боку церкви під балдахином лежить дорога, цїла в срібло вбрана трумна св. Івана. Там була найбільша глота; одні пхали ся до трумни, а другі до панотця, що там при трумні сидїв та продавав зіле чи що. Прийшовши до трумни, нас обгорнув смуток; ми так дуже бажали видїти св. Івана, а тут як надто трумна замкнена була. Але наш смуток не тревав довго; а чому? учуєте пізнїйше.

У кріслах під стїною читали панотцї людям акафисти. А що то за акафисти там? якісь дуже короткі, з двайцять таких на годину прочитав би. Я не знаю, може для відпустів є коротші акафисти. А вже-ж так, бо я і у Хрещатику на відпустї то саме видїв. А що я вже там в Хрещатику не надивив ся та не наслухав ся!...

— Кілько маєш? — (т. є гроший).

— Клади тут! — Потім кілька разів „радуй ся" тай конець.

— Ану далї! борше! — І так без кінця; а гроші сиплють ся від набожних людий наче з питля на стіл.

От вже по всему, згорнув панотчик за молитву зібрані гроші у велику біду хустку тай поможи люди несе до дому вузіль наче муки на дві мамалидзі. Я не завидую, бо й то зароблений гріш; але чи не міг би був найти ся який иньший спосіб, як ті гроші до дому забрати? А то метаь руку вриває, старцї, занюхавши в хустцї гроші, голосять-просять, а ти роби ся такий твердий, що нїби то їх не видиш і не чуєш; — се й менї самому було би маркотно.

Се я лиш так мимоходом спімнув; бо знаєте, коли чоловік щось замітного побачить, то й нагадує си мимохіть на подібні речі, що їх давнїйше бачив. Тай відпусти, на яких я вже був, всї они своїм безпорядком до себе подібні.

А тепер вернім ся знов до Сучави.

По відправі повстав нараз на переді по правім боцї у церкві ще більший колот, як коло трумни. Зразу не міг я собі вияснити, чого нарід так валить ся туда. Там високо понад людскі голови тримала жилиста рука мужика Волоха круглу з жовтої бляхи зроблену пушку завбільшки доброго капелюха з накривкою, подібною до тареля, і з отвором на серединї; до неї лиш дзвонять люди грішми. Одні єхилять ся, другі піднимають ся, на одних кричать, а других від-

9. Неправдою єсть, будьто би виділ платив артисткам найбільше по 35—40 зр., бо п-на Фіцнерівна побирала 70 зр., п-нї Біберовичева 60 зр., п-на Слободівна 50 зр., п-нї Осиповичева побирає 50 зр., п-на Радкевичівна 55 зр. і т. д., а тільки три наймолодші побирали і побирають по 30 зр. місячно, надто уділяє виділ артисткам запомоги на справлене ґардероби.

10. Неправдою єсть, будьто би хто небудь з дружини театральної побирав 14 зр. місячно, бо найнизша платня кождого початкуючого члена виносить 20 зр. місячно, кошти переїзду і дієти на подорожі.

11. Неправдою єсть, будьто би з поводу анґажованя п. Касиненка за 150 зр. місячно дав ся почути який диссонанс в товаристві, повставали невдоволеня і сцисиї.

12. Правдою єсть, що п. Лопатиньский побирав місячної платнї 40 зр., яку єму визначив був єще попередний виділ без взгляду на те, що п. Лопатиньский на своє сценїчне образоване отримав від „Рускої Бесїди“ 300 зр. з обовязком служити руско-народній сценї. Теперішний же виділ не видїв найменьшого поводу до підвисшеня повисшої платнї.

Від виділу „Рускої Бесїди.“

У Львові, дня 24-го падолиста 1896 р.

(L. s.) і два підписи: Левіцкий, Шухевич.“

Ми надїяли ся спростованя від виділу „Рускої Бесїди“ у Львові, але скажемо отверто, не надїяли ся в такій формі, що з неї нїхто не буде мудрий. Рівночасно, коли ми вчера одержали се письмо, вичитали ми в *Дѣлѣ* замітку, що будьто би „напади“ *Буковини* на виділ „Рускої Бесїди задля театральних справ мають на цїли розбите львівскої „Рускої Бесїди.“ Сумно оно, що люди, котрі стоять найблизше театру, не вагають ся надавати тій справі партийного підкладу, коли тимчасом ся інституция повинна завсїгди стояти як найдальше від полїтичних спорів. Тяжко нашій незаможній рускій суспільности удержувати сю інституцию, котра коштує річно більше гроший, як всї иньші просьвітні институциї рускі разом взявши (около 24.000 зр. річно), тяжко і тому театрови роздобути ті гроші, що потрібні до єго істнованя, тож осторожно, панове львівскі полїтики, се не є театр опозиціонїстів, тілько театр цїлого народу руского, що любить свою пісню, цїнить своє рідне слово і радо оживляє свого духа і кріпить свої надії у тій сьвятини муз.

В дванайцятьох наведених точках виділ Бесїди не спростував майже нїчого з того, що ми писали, хотяй все аподиктично заперечив.

1) Вже в першій точцї переказує виділ тілько иньшими словами те, що ми писали, що виділ дав п. Стечиньскій димісию „не нагло, але три місяцї наперед,“ а п. Ст. поїхала з п. Касиненком скорше. Справдї сьмімним видає ся се оклепане „неправдою єсть“ при такім уступі, що цїлою своєю основою іменно потверджає тілько „правду.“

2) Не тілько артисти, але і приватні люди вставляли ся за п. Ст. і нам відоме, що виділ в послїдній хвилї в наслїдок тих представлень відкликав навіть дану п Ст. димісию, коли-б дотичне письмо не прийшло було — по еї виїздї з Городенки в Росию...

3.) „Неправдою є, будьто би виділ розганяв членів трупи театральної“ — але великою правдою є, що не притягав їх, коли до півроку покинуло театр звиш 13 осіб, а остало ся 10! Тут цифри говорять найлїпшу правду.

4.) Чи пок. Долїста дізнавав шорсткого поступованя від виділу — не будемо застановляти ся. Небіжчикови вже не долягають жадні земскі прикрости, а коли він помер без жалю до виділу, то ми приймаємо на себе, що нас мильно поінформували і що се — „є неправдою.“

5.) Як тяжко означити, котрі іменно справи стоять у звязи з театром, а котрі входять вже у сферу приватного житя актора, так тяжко сперечати ся з пятою точкою спростованя о делеґатах, бо пуста. Але кождий натомісць зрозуміє, що „делеґати з виділу і місцеві“ не можуть як слїд рішати всякі закулїсові справи, бо не знають акторів і обставин, а зносять ся з ними тілько доривочно, в переїздї.

6.) З наведеного письма п. Лопатиньского о звільнене з обовязків управителя: „Стрітивши на становиску управителя брудні махінациї зі сторони членів дружини і брак довіря зі сторони виділу,“ аж само кидає ся в очи, що виділ своїм поступованем підпирав ті махінациї, бо своє довіре заявив працїнь уже тим фактом, що іменував п. Л. управителем. Так отже такой не що иньше як поступоване виділу було причиною уступленя п. Л.

7.) Вже сам факт, що виділ установив режісером п. Вороного, вправдї способного молодого чоловіка, але зовсїм не актора, сьвідчить о легкодушности виділу в завідованю театру. П. Вороний приніс до театру добру волю і молодечу довірчивість у свої сили, але по місяци вивіз хиба тілько завід та розчароване. Однак фактично, як кажуть і Тернопілцї, він був також ще до того управителем театру.

8.) Так само просто сьмішним видає ся заперечене, будьто би п. Касиненкови виділ не відбирав управи. Нам ще в памяти шумне впроваджене п. Касиненка на нашу сцену в *Дїлї*, де попри єго персоналїя говорило ся про те, що п. Касиненкови передав виділ „ius gladii.“ По ріжних обмеженях сеї власти прийшло вкінци до того, що в Городенцї вів театр, виплачував ґажі і пр. делеґат виділу посол Окуневский. Бути може, що виділ Бесїди завів ся в дечім на п. Касиненку, бути може, що було се справдї конечностию, але по що заперечувати факт, котрий завсїгди таки остане ся фактом?

9.) Ґажі артисток в тім зіставленю, яке подав виділ, представляють ся справдї сьвітлїйше, але і ми не малювали за чорно. Сю висоту осягнули ґажі доперва по найновійших підвишках, як н. пр. п-ни Радкевичівної, котрій підвисшив виділ аж сего місяця ґажу відразу о 15 зр. а. в., а перед тим она мала тілько 40 зр. а. в.

10.) „Неправдою є, будьто би хто небудь з дружини театральної побирав 14 зр. місячно,“ бо згаданий суфлер побирав, як нас справлено, 18 зр. місячно, а тепер підвисшили єму платню навіть на 20 зр. а. в. Коли се стало ся в наслїдок наших статий, то той суфлер сарака певно чує для нас за 2 зр. вдячности, а се таки для нас є відрадою підчас громовицї виділу Бесїди. Отже в сїй точцї признаємо неточність наших інформаций на 4 зр. а. в.

11) Не розуміємо, для чого виділ Бесїди заперечує невдоволено серед театральної трупи по поводу високої, як на наші відносини, ґажі п. Касиненка. Таж тут уже самі суми стоять в такім розрізї, що тяжко, щоби слова виділу найшли віру у кого-небудь. Таж і серед самого виділу повстало невдоволене і прийшло до сцисий з п. Касиненком! Виділ спровадив чоловіка з України, котрого не знав, хиба з оповіданя других і третих осіб. З того вийшла неодна страта для театру. Бо п. Касиненко не надавав ся зовсїм до веденя адміністрациї театру, а в своїх сценїчних креациях відзначав ся тілько в народних україньских штуках. Та навіть і в них не міг пописати ся перед ширшою публикою, бо грав по шопах через лїто і осінь в самих меньших містах Поділя, а на зиму виїхав до Росиї,

---

тручують, щоби не пхали ся. З далека се дуже дивно видавало ся. Питаю ся ґазди, що стоїть тут коло мене в плече, яка причина того напору народу в одну сторону церкви. Він щось каже, коли я не розумію, бо по волоски. Питаю другого, та на такого самого лучив. Аж від одного нашого чоловіка я вивідав ся, що там попід сьвятого Івана ідуть. Як я сим втїшив ся, то не можу вам і сказати; я вже не мав надії видїти сьвятого Івана. Тисну ся і я з жінкою туда та обзираю ся за кумом, щоби і він з кумою ішов; але кумови тепер не до ходу було. З великого горяча та сопухів у церкві зімлїла була кума. Кум гадав, що вже вмирає, зачав бідкати ся... Що тут дїяти? Коби хоть на двір борше; а кума лиш йой-йой! Нема як іти попід сьвятого, бо там глота, ідемо назад до головних дверий та більше несемо як ведемо куму. Та що се помогло? ми до дверий, а двері замкнені на ключ! Кажуть нам, що через сї двері не можна тепер виходить, але всї мусять попід сьвятого іти, а там через другі двері на двір виходять.

— Та як — кажу — нам тепер туда іти? Дивіть, жінка вмирає; отворіть двері, змилуйте ся!

— Тут — кажуть — ми до дверий нїчо не маємо, тай не знаємо, де ключі.

Ах, прости менї Боже гріха! Хоть в церкві а був би я на остатне зганьбив того, коли був би знав, хто таку моду запровадив, замикати людий в церкві.

Що, они може боять ся, що бляхівка не буде повна? Не дурно мене не кортїло йти до Сучави. Тут більше набере ся чоловік гріхів, як відмолить...

Коло дверий людий було мало, то й кума, посидївши, відійшла трохи. Тут ми вже ждали, аж доки більша часть богомольців не перейшла попід сьвятого Івана на двір. Аж як в церкві прорідило ся, пішли і ми. Тепер міг я все докладно бачити, що перше через товпу народу не міг. Маленька трумночка усаджена на низьких підпорах на вид брами, а в ній мощі св. Івана. Два сильні хлопи тримають з боків підпори, щоби товпи народу не звалили трумни, а люди, кинувши кілько хто може в бляхівку, ідуть схилено попід неї тай через тісні побічні двері на двір. — Люди вірують, що річи, котрі були коло св. Івана; годить ся коло себе носити та в хатї мати, они й кидають при сїй нагоді шапки, капелюхи, пояси і т. и. де видять, на сьвятого, та обтирають хустками єго обличе. Та найби то один, два, десять так робили, а то сотки або й тисячі. Мучили св. Івана за-жива Турки, а тепер мучать християни; трясуть, термосять мощами, що аж тяжко дивити ся. Який дорогоцїнний скарб, а як єго шанують!...

Аж тепер я зрозумів, чому трумна під балдахином замкнена була. То, знаєте, св. Іван лежить не в великій, а в маленькій трумнї, сю вкладають в ту срібну, велику мов скриня, а при кінци служби божої витягають, щоби люди попід неї проходили. Так і тепер було; лиш то зле, що тогди головні двері замикають.

Ну, слава Богу, вийшли сюда і ми на двір. Ах, аж лекше на сьвіжім повітрю! Та то як в печи, ще гірше як в печи, бо в печи лиш горячо, а тут ще й страшні сопухи; кождий впрів, що аж ллеть ся з него.

Від церкви видко розвалини старого замку. Я читав раз в книжцї, що на схід сонця від Сучави є ще розвалини замку молдавского князя Степана Великого. Я дуже цїкавий до таких річий, то скортїло й мене піти туда та подивити ся. Мій кум з кумою вже не туда, темних людий такі давнини нїчо не обходять. Є нераз така цїкава річ, що просьвічений очий своїх не може з неї звести, так нею зацїкавить ся, а темному она байдуже, він на ній нїчо не бачить, звичайно темний, тай годї... Так і я з моїми кумами, на силу їх притягнув до того, що й они пристали піти до розвалин.

Попоївши трохи, пішли ми улицею таки попри церкву в долину; нам казали, що сюда найблизша дорога до того замку. Правда, найблизша, але лучше було би нам сею улицею не йти; як є улиця попри церкву, так вся по-сторонї церкви занечищена, та вже не від худоби, а від людий, що сюда на відпуст приходять. Коло монастиря що неділї й що сьвята богато богомольців ночує, а они, звичайно люди, не мають підчас треби де скрити ся та ідуть, де можуть, на улицю попід паркан. А по лївім боцї улицї

не виставивши за весь час ані одноï новоï штуки, хотяй в тій цїли приïхав до Галичини.

12) Нарештї признають нам правду, що п. Лоп. побирав відразу 40 зр. без огляду на те, що отримав від виділу на сценїчне образоване стипендиï 300 зр. а. в. з обовязком служити руско-народнїй сценї. Оскілько знаемо, п. Лоп. понимав дуже поважно і совістно свое завдане супротив рідноï сцени і певно, що в трех роках відробив тих 300 зр.

Тим сумнїйше сьвідоцтво дае собі теперішний виділ супротив давнїйшого виділу, що „не бачив найменьшого поводу до підвисшеня згаданоï платнї“ з початком четвертого року, в котрім повірив рівночасно п. Лоп. ведене цїлого теару, накладаючи на него попри сценїчні обовязки цїлу адмінїстрацию підприïмства.

Сумне і те, що теперішний виділ не бачив найменьшого поводу задержати того чоловіка на дальше при інституциï, котрій він посьвятив цїлу свою будучність, бо по виïздї пп. Лопатиньских мовби улетїли всї добрі духи з руского театру і настали такі відносини, що, уживши слів виділу, „не годять ся до публичного трактованя.“

Думаемо, що отсим ми вже покінчили справу руского театру. „Руска Бесїда“ у Львові приняла на себе обовязок вести руский народний театр, тож еï обовязком есть зарадити лиху, як нашим обовязком було вказати на недостатки і похибки заряду. Не в тім річ, як виділ спростуе те, що заïхав в багно, але в тім дїло, як він возьме ся до того, щоби виïхати з него.

Ми-ж не нападаемо, анї не піддаемо інсинуаций; віримо, що виділови лежить добро руского театру на серци, та тілько він помиляе ся в способах і в людях, тож буде вже завданем загального збору „Рускоï Бесїди“ розглянути ся в річнім справозданю, (котрого виділ, мимо публичного приреченя, не здавав що кварталу) і справити дїло руского театру на твердшу дорогу.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 27-го падолиста 1896.

Відзначеня. Цїсар надав гідність двірских шамбелянів радникови галицкого намістництва Адамови Креховецкому, старостї Николаеви Порадовскому і ґр. Антонови Козебродскому.

Еміґрация до Бразилиï. Бразилїйске правительство задумуе тепер не лише не впускати неписьменних людий, але взагалї застановити приняте всяких еміґрантів. Тому оно розвязало контракт з Compania Metropolitana, заплативши еï 850.000 мільрейсів. Подаемо се до загальноï відомости і остерігаемо всїх охочих до еміґрациï, щоби не пускали ся дармо в дорогу.

П. Ілярій Окуневский, емер. надконтрольор почтовий, наш ревний патріот-ветеран, занепав тяжко на горляну недугу, від якоï терпить уже далї 10 років. Щирий жаль запанував із сеї причини між нашою рускою громадою.

Доповняючі вибори до черновецкоï ради громадскоï відбудуть ся — як оголошене черновецкого маґістрату повідомляе — на передмістях Клокічцї, Горечу і Калїчанцї дня 7-го грудня, на Рошоши і Манастерисках 9-го грудня; в середмістю: з третього кола дня 10-го, евентуально 11-го грудня, з другого кола дня 14-го, евентуально 15-го грудня, а з першого кола дня 16-го грудня с. р.

Побільшене числа судових урядників. Підчас свого побуту в Чернівцях розмавляв президент висшого краевого суду у Львові, тайний радник Тхоржницкий з кількома висшими урядниками судовими і потвердив принесену нами недавно вість, що з заведенем нового цивільного процесу буде число судових урядників в обсягу львівского висшого суду побільшене о більше-меньше 400 урядників, а на Буковину припаде з того 100 урядників. Очивидно усьміхае ся судовим урядникам з тоï нагоди скорий аванс.

Філїя „Просьвіти“ в Товмачи уряджуе в в середу, дня 2-го грудня с. р. в театральній сали товмацкого касина трете з ряду господарске віче. На нїм будуть реферувати др. Коцюба: „о хованю худоби з узглядненем молочного господарства“, о. Бачиньский „про причини упадку наших хлїборобів і про спосіб ратунку“, а о. Софрон Левіцкий „про орґанїзацию нашоï торговлї, передовсїм крамарства“. Виділ товмацкоï філїï „Просьвіти“ просить не лиш селян і міщан, але також інтелїґенцию руску явити ся як найчисленнїйше на тім вічу.

Зміна власности. Буковиньский Русин Іван Дашкевич, властитель містечка Кудринцї, котрий минувшого року дарував свое село Михалівку з 600 морґами поля оо. Василіянам, купив сими днями село Завале в сусїдстві Кудринців (борщівского повіта) за цїну 80.000 зр. від спадкоемців по Ґотгардї Дверницкім, внуку звістного польского ґенерала.

Як трафить на свого, то бідна наша кукона Gazeta Bucovinei або мовчить або щось скаже та не до річи. Оттаке лучило ся еï, коли ми на еï балаканину відповіли в 248-ім числї в статиï „Ґвавт, румунїзация гине!“ Румунїзатори все хочуть вговорити в людий, що навіть само правительство (sic!) хоче славяньщити, значить, русчити Буковину, хоч о тім нїкому і не снить ся. Коли-ж ми виказали фактами в названій статиï, що румунїзатори називають славізаторами навіть тих, котрі бажають правди і справедливости, то Gaz. Buc. не могла вже нам нїчого відповісти, бо не мае нї одного факту русченя Буковини. Ну і що-ж еï було відповісти? Замісць мовчати і удавати мудрого, Gaz. Buc. передрукована нашу статю у волоскім перекладї і додае лише: „От яких оборонців найшла краева рада шкільна!“ Вибачте, але для себе редактори Gazet-и Bucovinei були би лїпше зробили, як би були мовчали і нїчого від себе не додавали! За тож, що подали цїлу нашу статю, ми їм можемо бути лише вдячні.

Лови на диків на ставі. З Горайця коло Чесанова доносять: У вівторок з'явила ся на полях в Горайци цїла череда диких свиний. Селяни переганяли їх ціпами і вилами з одного місця на друге. Під вечер забігли дики утїкаючи на замерзлий став і сховали ся в шуварі та тростинї. Не можна було потемки пускати ся за ними в погоню, отже поставлено на вартї двох людий, котрі стояли над ставом цїлу ніч. Аж над раном прийшло трех стрільців і кільканайцятьох селян. Дики ночували на ставі. Один з них упав ще вечером під лїд, прочі сидїли в шуварах, відзиваючись рохканем. Коли вже стало розвиднюватись, вийшли стрільцї на лїд між тростину і розпочали сильну стрілянину. Чотиром дикам удало ся якось перейти через леди та болота і они, хоч постріленї, утїкли до близького лїса. Вісїм штук убито, а одного дика витягнено майже неживого зпід леду. Таким способом убито девять штук диків, завдяки тому, що самі забігли на таке небезпечне місце, як сьвіжо замерзлий, багнистий став. Не знати, чи більше їх не дістало ся під лїд, бо небезпечно за тим глядати.

Буковиньский православний календар на рік 1897 кінчить ся друкувати і вийде небавом. Календар містить часть календарску (сьвята червоно друковані), інформацийну, а то про Дім цїсарский, почтові і телеґ. приписи, плян їздиї на зелїзницях і належитости штемплеві, часть наукову і забавну з гарними ілюстрациями і важною особливо для селян тарифою нотарияльною, далї докладний шематизм буковиньский і оповіщеня. Цїна одного прим. 50 кр. Замовленя приймае і наша редакция.

Складку на бурсу урядили знов наші жертволюбиві учителї на забаві в Василеві в сумі 7 зр. 85 кр., доручені зарядови бурси вп. п. надуч. В. Радомским. Дякуючи вп. учительству, просимо їх зарядити складки між селянами; ми певні, що в кождім селї найдуть ся щедрі господарі і господинї, котрі пожертвують дещо будь

е будинки, мешкають люди; бідні они, що все мусять на ту нечисть дивити ся та таким немилим повітрем з тоï киринї дихати!... Кілько то з відпустів гроший до церкви впливае! Здае ся, щоби можна десь на боцї від церкви стайнї для худоби і місце людям для скритку зробити. Нї, не зроблять, і не знати, де гроші дївають.

Ми зійшли сею улицею в долину, перейшли маленький потічок, а потім стрімкою стежкою вийшли на горб, де стоять розвалини. Тут треба було переходити ще глубокий рів, що окружае розвалини, і аж так могли вступити межи стїни грубезних мурів.

Гай, гай! Та тут колись з золотих кубків пили, та тут колись щасте цвило!... Що-ж остало ся з давних блисків? — Лиш сумні повалені мури, сьвідки давноï слави і неодних грізних туч, що над ними уносили ся. Війни були — біда була! Тай і то минуло ся. Ба нї, не все минуло ся, охота до війни в декого ще остала ся...

Кажуть учені, що сьвіт нинї мудрий, люди повинаходили своїм розумом всякі полекші до житя. Але я не знаю, чи так оно справдї е. Чому-ж они ще до нинї тоï проклятоï війни не скасували? Яке би то мудре дїло було! Кілько добра оно принесло би! А то нї! кажуть людям стріляти ся, різати ся та нищити прироблток другим. Кілько то працї, кілько здоровля та житя через ті диявольскі війни марно пропадае!

Хоть немиле враженє на чоловіка роблять ті розвалини, то все таки варта би їх як одиноку памятку з давних лїт в нашім краю пошанувати, а не дати їм цїлком розпасти ся, що вже по більшій части і стало ся.

Смутний на души на вид останків давноï слави, але задоволений, що мав нагоду видїти оселю колишних князїв, вернув ся я назад до міста.

Менї хтось то раз в Чернівцях казав, що Сучава чисто-волоске місто, а я вам кажу, що то бігме неправда. Дивись, там ідуть люди: говорять по руски; там знов ідуть: говорять по волоски; далї здибали ся два: поздоровляють ся по польски, а там якась мама кличе свою дитиину по жидівски. От таке то волоске місто, та Сучава. Тут мішанина народів ще більша, як в Чернівцях.

День був красний, лиш дуже душний; і тут дощу довший час не було. Ми добре втомили ся ходом по містї, а гет зполудня вибрали ся назад в дорогу до дому. На станциï кажуть нам, що колїя аж вечером від'їзджае до Черновець. Що-ж, дїй ся воля Божа! Як тут ночувати? Хоть в в ночи, а треба їхати. А як то страшно в ночи в ваґонї їхати... Боже! Здае ся, наче тебе хто в повітре здоймив та на крилах несе. Волосе дубом на голові стае, а ти лиш духа в собі запераеш. думаеш: от-от зараз і цїлій колїï і тобі конець.

Десь аж коло півночи стали ми нашими ногами на черновецкій станциï, та знов до жида на-ніч, та знов шість шісток. Не хотїв нехрист таньше лишити, хоть то від півночи було. Який я вже був трудний, а й сю ніч не міг заснути. Я хоть на постели, а їду, нї не їду, а лечу — лечу наче в яку пропасть; так до самісїнького ранку.

В понедїлок було сьвятце. Ми чули, що велика церква, в котрій владика відправляе службу божу, тепер наново та красно помальована, то й пішли ми до сеї церкви. Правда, тут як до раю ми увійшли: з кождоï стїни, з кождого кутика, все лиш сьвяті та сьвяті на тебе поглядають. Не знаю, чи е де вже красше на сьвітї. Лиш одно менї тут не сподобало ся. В жіночнику намалювали на стїнї, як гадина скусила Єву, як ся урвала яблоко та дае Адамови. Малюнок дуже файний, але не для церкви, Адам і Єва молоді, хороші з лиця, аж мило дивитись, а голі-голісенькі, як то кажуть: як мати на сьвіт родила. На сей образ тяжко молодому чоловікови без грішних гадок і подивити ся. Ну, але й то правда, що они в раю в сердаках не ходили. Може так і повинно бути.

Побули ми трохи в домі божім, а потім помоцували вісь у возї, запрягли коната тай скрип-скрип! поïхали до дому.

ґрішми, будь віктуалами на користь бідних селяньских дітий в руский бурсї. Ото в волоскій ґазеті читаємо в кождім числї про численні такі датки на волоску бурсу; не вже-ж у нас се не можливе?...

Против національної змови. Національна борба в Чехії і на Мораві дійшла до того, що пр. Чехи не ідуть куповати у нїмецкого торговельника, або антисеміти у жида і т. д. В сїй справі видало моравске намістництво розпоряджене, що того, хто людий взиває не куповати у якогось торговельника з національних або політичних причин, має ся карати на підставі § 302 карного закона. Ческі часописи дуже обурені за то і радять всїм ческим громадам запротестувати против того розпоряджения, бо то противить ся конституцийним правам.

Скандальне засїдане міскої ради у Відни. Ми донесли в телеґрамах, що на засїданю віденьскої міскої ради прийшло у вівторок до страшних галабурд. На тім засїданю вела ся іменно дискусия в справі додаткового позволеня на покрите довгу 800.000 зр. (затягненого без ухвали ради міскої) і на пущене в рух одної части затягненої вже позички в сумі 35,000.000 корон. Лїберальний радник Бруннер заявив, що бурмістр Штробах змаловажив собі раду міску, не питаючи еї о позволене. Бруннер поставив внесене, щоби бурмістрови виразити остру нагану і завізвати его до зложеня гідности бурмістра. Зачала ся пристрастна сварка, переплїтана взаїмною лайкою так зі сторони лїбералів, як і зі сторони антисемітів, аж вкінци лїберали винесли ся з салї, розбиваючи засїдане ради міскої з всїма еї наміреними ухвалами. Лїберали постановили не явити ся і на другім засїданю, на якім має відбути ся голосоване. Однак сим разом вже не треба до ухвали двох третин всїх голосів, значить, антисеміти дадуть собі раду і без лїбералів. Тому др. Люеґер сказав при кінци того скандального засїданя: „Так то часом виходить зле вкінци на добре.“ Однак не можна сим разом признати рациї антисемітам, бо дїйсно змаловажив п. Штробах собі цїлу раду громадску, хоч може робив в порозуміню з антисемітскою більшостию.

Телєґрами „Буковини“.

З дня 27-го листопада 1896 року.

Відень. Цїсар вернув зрана з Будапешту.

Відень. Wiener Zeitung оголошує іменоване приватного доцента д-ра Тарнавского звичайним професором практичного богословія з волоскою викладовою мовою на черновецкім унїверситетї.

Рада державна.

Відень. (*Засїдане 26-го с. м.*) Палата відкинула внесене посла Цедвіца, а також внесене комісиї що-до речинця, коли закон о управильненю платнї державних урядників має ввійти в житє, 141 голосами против 108. По короткій перерві принято великою більшостию голосів внесене правительства, що закон важний від часу его оголошеня. — Палата приняла проект закона о тимчасовім управильненю платнї державних слуг після внесеня комісиї, що закон важний з днем 1-го липня 1897 р. Підчас розправи мінїстер фінансів Білиньский вступав ся за внесенем правительства, щоби і сей закон був важний від дня его оголошеня. Правительство думає для великої части діюрнїстів установити меньші постійні місця. Мінїстер запевнив, що небавом наступить стале управильнене платнї державних слуг. (*Оплески.*) — Опісля палата перейшла до розправи над управильненем платнї учителїв середних шкіл. Мінїстер шкільництва Ґавч заявив, що бажає ще більшого розширеня ґімнастики. Учителям ґімнастики поліпшено їх бит, однак не можна їм признати титулу професорів, бо не мають академичного образованя. Також бит суплєнтів поліпшений. Зрештою правительство установленем більшого числа сталих посад хоче обсадити ті місця сталими силами. (*Оплески*).

Відень. Рільнича комісия приняла без зміни закон о дешевшій продажи соли для худоби.

Рим. Папа принимав сербского короля на торжественній авдиенциї. Вечером відвідав кардинал Рамполя в імени папи короля Александра. Кажуть, що король Александер просив папу о заложене католицкого епископату в Білгородї.

Атени. Ґазовий заклад в Пірею залитий водою. В цїлім місті вчера в ночи було темно. В кількох залитих фабриках давали робітники алярмуючі вистріли. З ріки Ґісус видобуто девять трупів. Поїзд, що їхав до Пельопонезу, виховзнув ся, при чім погиб машинїст.

Гамбурґ. Корабельні робітники рішили аж тодї розпочати загальну змову, коли їх до того завізвуть иньші робітники, котрі вже штрайкують. Вислано до сенату резолюцию, в котрій протестує ся до замовленя італїяньских робітників.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Ґлїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Ґлїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.